

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta (VN/16216/2026)

Esityksen tausta ja tavoitteet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on esittänyt lausunnossaan (THL/2380/8.09.00/2026), että kansallista rokotusohjelmaa täydennetään vesirokkorokotusten osalta koskemaan kaikkia aikuisia, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa tai saaneet kahta annosta vesirokkorokotetta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan vesirokkorokotusohjelman täydennyksen tarkoituksena olisi ehkäistä aikuisten vesirokkotapauksia. Lausunnossa tuodaan esille, että aikuisten vesirokkotapauksissa vakavat taudinkuvat ja komplikaatiot ovat selvästi yleisempiä kuin lapsilla, ja aikuisten tapaukset johtavat poikkeuksetta lääkärikäynteihin ja viruslääkityksiin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on lisäksi lausunnossaan (THL/3122/0.05.00/2025) esittänyt, että kansalliseen rokotusohjelmaan lisättäisiin vyöruusu-rokotus henkilöille, joille on tehty elin- tai kantasolusiirto tai jotka sairastavat hematologista syöpää. Lausunnossa todetaan, että yksilötasolla perussairaus tai immuunipuutostila voi lisätä merkittävästi vyöruusun ja sen komplikaatioiden riskiä myös nuoremmilla henkilöillä. Lausunnon mukaan tätä tautitaakkaa pystyttäisiin tehokkaasti vähentämään vyöruusu-rokotuksilla.

Tavoitteena on ehkäistä aikuisten vesirokkotapauksia sekä ehkäistä vyöruusua henkilöillä, joille on tehty elin- tai kantasolusiirto tai jotka sairastavat hematologista syöpää.

Allergia-, iho- ja astmaliiton lausunto

Allergia-, iho- ja astmaliitto pitää esitystä oikeansuuntaisena ja tärkeänä askeleena vyöruusun ehkäisyssä suurentuneen riskin väestöryhmissä. Liitto kuitenkin esittää, että jatkovalmistelussa arvioidaan mahdollisuutta laajentaa rokotusten kohdentamista myös muihin immunosuppressiivista lääkettä saaviin potilasryhmiin, kuten vaikeaa atooppista ihottumaa sairastaviin.

Immuunipuolustusta heikentäville hoidoille altistuvien joukko on käytännössä esitettyä laajempi. Esimerkiksi atooppisen ekseeman hoidossa käytettävät JAK-estäjät lisäävät infektioalttiutta ja suurentavat tutkimusnäytön sekä Atooppisen ekseeman Käypä hoito -suosituksen mukaan herpes simplex-infektioiden, mukaan lukien vyöruusun riskiä.

Rokotuksen tarjoaminen tälle kohderyhmälle ehkäisisi ja vähentäisi vyöruusun aiheuttamaa kuormitusta sekä yksilötasolla että terveydenhuollossa.

Liitto pitää tärkeänä, että kansallisen rokotusohjelman kehittämisessä hyödynnetään näyttöön perustuvia suosituksia. Perustelumuiotiossa todetaan, että suurin hyöty rokotuksista saavutetaan rokottamalla korkeimmassa riskissä olevia eli ikääntyneitä ja immuunipuutteisia henkilöitä. Liitto pitääkin tärkeänä pyrkiä jatkossa myös ikäkausiperusteisiin rokotuksiin. Omakustanteisena vyöruusurokote on toistaiseksi hintava, joten maksuton, ikäkauteen perustuva ohjelma mahdollistaisi vyöruusurokotteen ottamisen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Lisäksi Allergia-, iho- ja astmaliitto kannattaa esitystä vesirokkorokotusten laajentamisesta kansalliseen rokotusohjelmaan niille aikuisille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa lapsuudessa. Aikuisilla vesirokon taudinkuva voi olla selvästi vaikeampi ja siihen voi liittyä suurempi komplikaatoriski. Nykykäsityksen mukaan vesirokon ehkäiseminen rokotteella vähentää samalla riskiä sairastua vyöruusuun myöhemmällä iällä.

10.6.2026